DĖL EURO ĮVEDIMO

Lietuvos banko informacinis pranešimas (Žin., 1998, Nr. 102, p. 86)

1999 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos (ES) šalyse (Airijoje, Austrijoje, Belgijoje, Ispanijoje, Italijoje, Liuksemburge, Olandijoje, Portugalijoje, Prancūzijoje, Suomijoje ir Vokietijoje, toliau – euro zonos valstybėse), dalyvaujančiose trečiajame Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) etape, bus įvesta bendra valiuta – euras. Euras pakeis kiekvienos euro zonos valstybės nacionalinę valiutą pagal 1998 m. gruodžio 31 d. Europos Tarybos neatšaukiamai nustatytus ir paskelbtus perskaičiavimo kursus, o Europos valiutos vienetas ECU bus perskaičiuotas į eurą tokiu santykiu: 1 ECU lygus 1 eurui.

Pereinamuoju laikotarpiu, nuo 1999 m. sausio 1 d. iki 2001 m. gruodžio 31 d., euras bus naudojamas tik atsiskaitant negrynaisiais pinigais. Europos centrinio banko ir euro zonos valstybių valstybinio sektoriaus mokėjimai bus atliekami tik eurais, o privataus sektoriaus – eurais arba euro zonos valstybių nacionalinėmis valiutomis. Sutartys, sudarytos euro zonos valstybių nacionalinėmis valiutomis, įvedus eurą, nebus keičiamos, jei sutarties šalys nesusitars kitaip. Pereinamojo laikotarpio pabaigoje (2001 m. gruodžio 31 d.) sutartys, sudarytos euro zonos valstybių nacionalinėmis valiutomis, bus traktuojamos kaip eurais sudarytos sutartys, taikant neatšaukiamai nustatytą perskaičiavimo kursą.

Mokėjimams ir atsiskaitymams grynaisiais pinigais ir toliau bus naudojamos euro zonos valstybių nacionalinės valiutos. Euro banknotai ir monetos į apyvartą bus išleisti 2002 m. sausio 1 d. Nuo šios dienos ne ilgiau kaip iki 2002 m. birželio 30 d. apyvartoje cirkuliuos ir eurai, ir euro zonos valstybių nacionalinės valiutos. Po 2002 m. birželio 30 d. teisėta mokėjimo priemonė bus tik euras.

Europos Taryba, remdamasi Europos Bendrijos steigimo sutartimi, 1997 m. birželio 17 d. patvirtino reglamentą Nr. 1103/97 „Dėl tam tikrų nuostatų, susijusių su euro įvedimu“ ir reglamentą Nr. 974/98 „Dėl euro įvedimo“. Pastarasis įsigalios 1999 m. sausio 1 d. Šie reglamentai, parengti vadovaujantis bendraisiais principais, kuriuos Europos Taryba patvirtino Madrido viršūnių susitikime, yra teisinis euro įvedimo pagrindas.

1998 m. balandžio 23 d. Europos Sąjungos Komisija paskelbė rekomendaciją „Dėl bankų komisinių už euro valiutos keitimą“. Bankams rekomenduojama pereinamuoju laikotarpiu neimti komisinių už euro zonos valstybių nacionalinių valiutų perskaičiavimą į eurus ir atvirkščiai.

Lietuvos bankas, ruošdamasis euro įvedimui, remsis prieš tai minėtomis nuostatomis ir:

nuo 1999 m. sausio 1 d. lito ir užsienio valiutų santykių sąraše vietoj lito ir ECU bei lito ir euro zonos valstybių valiutų santykių skelbs lito ir euro santykį. Tvarkant operacijų euro zonos valstybių nacionalinėmis valiutomis apskaitą, taip pat įvertinant valiutinius straipsnius, kai šiomis valiutomis sudaromas balansas, euro zonos valstybių nacionalinės valiutos iš pradžių bus perskaičiuojamos į eurus (pagal ES Tarybos patvirtintus neatšaukiamai nustatytus euro ir euro zonos valstybių nacionalinių valiutų perskaičiavimo kursus), o po to perskaičiuojamos pagal Lietuvos banko paskelbtą lito ir euro santykį;

nustatys euro ir euro zonos valstybių nacionalinių valiutų perskaičiavimo tvarką, atliekant užsienio valiutos operacijas;

korespondentinėse sąskaitose laikys tik eurus vietoj euro zonos valstybių nacionalinių valiutų;

nuo 1999 m. sausio 1 d. Lietuvos banko klientų sąskaitas ECU ir euro zonos valstybių nacionalinėmis valiutomis numato pakeisti euro sąskaitomis; sąskaitose esančius lėšų likučius perskaičiuos į eurus pagal neatšaukiamai nustatytus perskaičiavimo kursus;

nuo 1999 m. sausio 1 d. naujos Lietuvos banko klientų sąskaitos bus atidaromos tik eurais, o ne kuria nors euro zonos valstybių nacionaline valiuta;

mokėjimus Lietuvos banko klientai iš euro sąskaitų Lietuvos banke galės atlikti tiek eurais, tiek bet kuria euro zonos valstybių nacionaline valiuta. Įplaukos į šias sąskaitas bus įskaitomos eurais pagal mokėtojo eurais arba bet kuria euro zonos valstybių nacionaline valiuta denominuotus mokėjimo pavedimus;

neims komisinių už sąskaitų eurais atidarymą, už euro zonos valstybių nacionalinių valiutų perskaičiavimą į eurus ir atvirkščiai;

nuo 1999 m. sausio 1 d. Lietuvoje veikiančių komercinių bankų privalomąsias atsargas nuo įsipareigojimų užsienio valiuta priims ir laikys eurais ir JAV doleriais;

nuo 1999 m. sausio 1 d. statistinėse ataskaitose ECU pakeis euru;

papildys 1997 m. sausio 16 d. Lietuvos banko valdybos nutarimą Nr. 11 „Dėl maksimalios atviros pozicijos užsienio valiuta ir tauriaisiais metalais normatyvo skaičiavimo taisyklių“. Jame bus numatyta, kad nuo 1999 m. sausio 1 d. komerciniai bankai banko balansinį turtą, nebalansines pretenzijas, taip pat banko balansinius ir nebalansinius įsipareigojimus euro zonos valstybių nacionalinėmis valiutomis perskaičiuotų į eurus, nes nebus jų tarpusavio kurso pasikeitimo rizikos;

patikslins Operacijų užsienio valiuta apskaitos ir atskaitomybės bankuose taisykles (1997 m. sausio 16 d., Nr. 12);

rekomenduoja pereinamuoju laikotarpiu Lietuvos komerciniams bankams neimti komisinių už euro zonos valstybių nacionalinių valiutų perskaičiavimą į eurus ir atvirkščiai.

Lietuvos komerciniai bankai nuo 1999 m. sausio 1 d. turi suteikti galimybę savo klientams atlikti operacijas tiek eurais, tiek euro zonos valstybių nacionalinėmis valiutomis.

Lietuvos fiziniai ir juridiniai asmenys bei įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, dėl euro sąskaitų tvarkymo, mokėjimų ir kitų paslaugų eurais turi kreiptis į juos aptarnaujančius bankus.